

[Statsministeren.]

i visse mindre sager har haft juridisk myndighed som første instans. Den grønlandske befolkning har i retslig henseende stået under sysselretterne, der er rene lægdomstole. Der har ikke hidtil været nogen mulighed for appel af sysselrettens afgørelser. Som et andet karakteristisk træk i den nuværende grønlandske retsplejeordning kan jeg pege på, at den anklagende myndighed ligger hos formanden for sysselretten, således at den dømmende og den anklagende myndighed ikke er adskilt.

Et af de reformkrav, der fra grønlandsk side er blevet rejst i tiden efter krigens afslutning, har været indførelsen af et ensartet retssystem for alle i Grønland hjemmehørende, og dette rimelige krav har været udgangspunktet for de overvejelser, der i Grønlandskommissionen fandt sted på dette område. Kommissionens forslag tilsigter at indføre en ordning, der må anses for tilstrækkelig betryggende til at kunne være gældende for alle i Grønland hjemmehørende, og som samtidig er af en sådan beskaffenhed, at den tager tilbørligt hensyn til de særlige forhold i Grønland.

Det foreliggende forslag tilsigter som nævnt at føre kommissionens tanker ud i livet. I kapitel 1 indeholdes de nærmere bestemmelser om de organer, på hvilke retsplejen i fremtiden skal baseres. Det er tanken at bibeholde lægdomstolen i første instans. Det fremgår af §§ 5 og 6, at der normalt vil blive en underret for hver kommune, og at de to af underrettens tre medlemmer vil blive udpeget af de kommunale institutioner i Grønland, medens det tredje medlem udpeges af landsdommeren i Grønland. I § 2 gives der bestemmelser om oprettelse af en appeldomstol — i forslaget er den benævnt landsret —, der skal bestå af en af kongen udnævnt juridisk uddannet dommer som retsformand og af to af landsrådet udpegede domsmænd. Indførelsen af en sådan landsret skulle betyde en væsentlig garanti mod urigtige domsafgørelser.

For at muliggøre en adskillelse af den dømmende og den anklagende myndighed indeholder forslaget i §§ 17 og 18 regler om indførelse af politi. Dette politi, der foruden anklagen vil kunne varetage en række administrative opgaver, vil komme til at sortere under landshøvdingen.

I den øvrige del af forslaget er der givet en række bestemmelser om selve retsplejens udøvelse. Man har herved navnlig haft for øje, at en betryggende retsudøvelse forudsætter, at der findes en række forskrifter til sikring af parters og vidners stilling under

processen. Ved udarbejdelsen af disse bestemmelser har man taget sit udgangspunkt i den danske retsplejelov, hvis grundlæggende principper har bestået deres prøve her i landet gennem mere end 30 år. På en række punkter har særlige grønlandske forhold dog selvfølgelig nødvendiggjort afvigelser, og hertil kommer, at man har anset det for rigtigt, at loven formes således, at den giver lægdomstolene en vejledning i retsudøvelsen, hvilket også må anses for at være vigtigt for at opnå en ensartet retspleje.

Jeg skal ganske afholde mig fra en detailleret gennemgang af lovens bestemmelser, der i et vist omfang er af rent teknisk karakter, og nøjes med ved denne lejlighed at give en kort oversigt over udkastets systematik og indhold.

I kapitel 2 gives der en række bestemmelser, der er fælles for behandlingen af alle retssager, både borgerlige og kriminelle sager. Jeg skal navnlig henlede opmærksomheden på §§ 7 og 8 om offentlighed i retsplejen og § 13 og de følgende paragraffer om vidners stilling.

I kapitel 3 gives der regler om behandlingen af borgerlige retssager. Ved udarbejdelsen af disse regler har man navnlig lagt vægt på, at myndighederne i videst muligt omfang bør vejlede parterne under sagens gang. Dette er en afvigelse fra de principper, der gælder i den danske retsplejelov; hvorefter det fuldstændig overlades til parterne selv, hvilke påstande, anbringender og bevismidler de agter at fremføre. Man må imidlertid huske på, at man i Grønland ikke har mulighed for at få sagførerassistance, og under disse omstændigheder har man anset det for nødvendigt at pålægge retten at bistå parterne i det omfang, de ikke selv er i stand til at varetage deres interesser. Bestemmelserne i dette kapitel er iøvrigt affattet således, at dommerne ved at holde sig til loven får instruktion om sagens gang gennem de forskellige stadier.

Kapitel 4 indeholder visse særregler om skifte, sager angående værgemål og faderskabssager.

I kapitel 5 gives der nærmere regler om behandlingen af kriminelle sager. Jeg skal i denne forbindelse navnlig pege på bestemmelserne i §§ 7—17, hvor der gives politiet adgang til under efterforskningen at foretage ransagning, beslaglæggelse og anholdelse. Man har ved udarbejdelsen af disse regler fulgt den linie kun at give adgang til anvendelsen af disse retsmidler i det strengt nødvendige omfang, og samtidig har man foreskrevet domstolskontrol, der i princippet er af samme omfang som den,